

EKSAMEN I

ÅRSREGNSKAP OG GOD REGNSKAPSSKIKK

I henhold til rammeplan for treårig revisorutdanning av 01.12.2005.

Tirsdag 5. mai 2009

kl. 09.00 - kl. 15.00

Oppgavesettet består av 7 sider, inklusive denne siden.

Tillatte hjelpemidler

- Revisors håndbok
- Norges Lover / særtrykk eller samlinger av lover uten kommentarer
- Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems-Onstad)
- Rente- og annuitetstabeller
- Kalkulator

Hvis oppgavene inneholder ufullstendige eller uklare opplysninger, må du selv ta nødvendige forutsetninger. Disse bør gå klart fram av besvarelsen.

Begynn på nytt ark for hver oppgave. Alle oppgaver skal besvares.

Besvarelsen skal ikke skrives med blyant.

Ved løsning av oppgavene skal det henvises til aktuelle lovregler og regnskapsstandarder. Ta hensyn til skatt ved løsning av den enkelte oppgave med mindre det spesifikt fremgår av oppgaven at du skal se bort fra skatt.

Oppgave 1 (anslått tid: ca. 45 minutter)

Malingsprodusenten AS har omfattende forsknings- og utviklingsaktivitet (FOU) som tar sikte på å utvikle nye kommersielle malingsprodukter med spesielle egenskaper. Bedriften ønsker å balanseføre FOU kostnadene når betingelsene for dette er til stede. Det føres prosjektregnskap for hvert FOU prosjekt og vi har hentet ut denne informasjonen (alle tall i hele 1 000):

	FOU prosjekter			
	Antirust	Offshore	Antisopp	Murrens
Igangsatt	År 2004	År 2005	År 2007	År 2008
Status	Ferdig 2005	Ferdig 2006	Pågår	Pågår
Forventet ferdig	----	----	2009	2010
Påløpte kostnader i 2008:				
Lønnskostnader	0	0	2 000	1 000
Råvareforbruk	0	0	1 000	500
Andre direkte kostnader	0	0	1 000	500
Totalt påløpte kostnader	20 000	6 250	8 000	2 000
Akkumulert avskrivning tidligere år (pr 31.12.2007)	6 000	1 250	0	0

Balanseført verdi for FoU pr. 31.12.2007 var kr 23 000. Selskapet bruker lineære avskrivninger.

Det ble oppdaget en feil ved produktet "Offshore" i begynnelsen av år 2008 og det måtte trekkes fra markedet. Prosjektverdien anses for tapt.

Prosjektet "Antisopp" er lovende og forventes å gi framtidige inntekter som gjør utvikling av produktet lønnsomt.

Prosjektet "Murrens" er helt nytt, og det er ved utgangen av 2008 stor usikkerhet om FoU-aktiviteten som er gjennomført til nå vil bidra til en økning av de fremtidige økonomiske fordelene for selskapet.

I 2007 kostnadsførte selskapet produktutviklingskostnader for kr 2 750 som kunne vært aktivert i henhold til god regnskapsskikk. I forbindelse med avslutningen av 2008 regnskapet ønsker selskapet å tilbakeføre og balanseføre kostnadsføringen som ble gjort i 2007.

Se bort fra skatt.

Oppgave

Beregn og vis resultatregnskaps- og balanseposter knyttet til FoU i 2008-regnskapet. Begrunn svaret.

Oppgave 2 (anslått tid: ca. 1 time og 30 minutter)

Eiendomsgruppen AS driver med tomte- og eiendomsutvikling i Flekkefjord. De enkelte utbyggingsprosjektene er organisert i egne selskaper, hvor Eiendomsgruppen AS eier 100 % av aksjene i disse selskapene. Denne organisasjonsformen er valgt for å redusere risikoen til Eiendomsgruppen AS. I tillegg til tomte- og eiendomsutvikling, driver Eiendomsgruppen AS med aksjespekulasjon via datterselskapet Himmelvekst AS (med det strategiske slagordet "the sky is no limit").

Tomteutvikling

Et av tomteprosjektene til Eiendomsgruppen AS er organisert i selskapet Eksklusive Tomter AS (stiftet 1. oktober 2007). Selskapet driver kun med utvikling og salg av tomter. Selskapet ble stiftet med 1 million kroner i aksjekapital. Eksklusive Tomter AS kjøpte et større tomteområde for 10 millioner kroner den 15. oktober 2007. Arbeidet med å utvikle og klargjøre tomtene for boligformål ble igangsatt i august 2008. Pr. 31.12.2007 var tomtene balanseført til 10 millioner kroner. Selskapet hadde lånt 9,5 millioner til kjøpet av tomtene. Banken har pant i tomtene.

På det tidspunktet arbeidet med utvikling og klargjøring av tomtene påbegynnes (august 2008) forventer selskapet at de totale utviklingskostnadene vil utgjøre 5 millioner kroner, og at de 10 tomtene blir like attraktive. Tomtene ble lagt ut for salg allerede i begynnelsen av 2008 og 5 tomter ble solgt i løpet av første halvår av 2008. Prisen pr. tomt var 2 millioner kroner. Selskapet får ikke solgt noen tomter i siste halvår av 2008 ettersom "folk flest" i Flekkefjord er forsiktige med å foreta store eiendomsinvesteringer på grunn av finanskrisen.

Som en følge av at eiendomsmarkedet "tørket inn" i siste halvdel av 2008 kommer Eksklusive Tomter AS i en akutt likviditetskrise, og må derfor selge de øvrige tomtene så raskt som mulig for å unngå konkurs i 2009. Det forventes at hver av de gjenstående tomtene kan selges for 1,1 millioner kroner.

Eksklusive Tomter AS har faktisk påløpte kostnader på kr 5 millioner i 2008. Ved utgangen av 2008 forventer man at ferdigstilling av tomtene vil koste ytterligere kr 100 000 pr. tomt for alle tomtene. Du kan legge til grunn at Eksklusive Tomter AS har fått finansiert prosjektet fullt ut med lån.

- (a) Vis resultatregnskaps- og balanseposter for 2008 for Eksklusive Tomter AS knyttet til tomteprosjektene. Drøft og begrunn dine beregninger og konklusjoner. Se bort fra skatt.

Anta at Eksklusive Tomter AS avlegger sitt regnskap den 10. januar 2009. Eiendomsgruppen AS (som er morselskapet til Eksklusive Tomter AS) avlegger sitt regnskap først den 10. mars 2009. Årsaken til at regnskapet til Eksklusive Tomter AS avlegges allerede 10. januar 2009, er krav fra deres bankforbindelse.

Når Eksklusive Tomter AS legger sine 5 siste tomter ut for salg (i begynnelsen av januar 2009), får de ikke solgt disse tomtene. Det viser seg imidlertid at selskapet klarer å selge tomtene til en utenlandsk kjøper for 1,2 millioner kroner pr. tomt. Salgstransaksjonen finner sted den 10. februar 2009. Den utenlandske kjøperen er ikke kjent med at tomtene i utgangspunktet ble lagt ut for salg til en lavere pris.

Eiendomsgruppen AS regnskapsfører sine aksjeinvesteringer etter kostmetoden, og har pr 31.12.2007 balanseført aksjene i Eksklusive Tomter AS til 1 millioner kroner (lik innskutt aksjekapital).

- (b) Hva blir balanseført verdi av aksjene i Eksklusive Tomter AS i selskapsregnskapet til Eiendomsgruppen AS pr. 31.12.2008 ? Besvarelsen skal inneholde en drøftelse og henvisninger til relevante norske bestemmelser. Se bort fra skatt.

Aksjespekulasjon

Datterselskapet Himmelvekst AS eier en rekke aksjeposter, bl.a. en aksjepost i det børsnoterte selskapet TurboVekst ASA. Himmelvekst AS kjøpte den 10. februar 2008 100 000 aksjer i TurboVekst ASA til kr 10 pr. aksje. På balansedagen 31.12.08 er børskursen kr 2 pr. aksje. Det er ikke solgt eller kjøpt flere aksjer i TurboVekst ASA. Pr. 1. mars 2009 er børskursen kr 4 pr. aksje.

- (c) Anta at Himmelvekst AS avlegger sitt regnskap for 2008 den 15. mars 2009. Hva blir balanseført verdi av aksjene i TurboVekst ASA pr. 31.12.08. Besvarelsen skal inneholde en drøftelse og henvisninger til relevante norske bestemmelser. Se bort fra skatt.

I følge regnskapsloven § 5-8 skal, under gitte betingelser, markedsbaserte aksjer vurderes til virkelig verdi (balansedagens kurs).

- (d) Drøft dette i forhold til forsiktighetsprinsippet og transaksjonsprinsippet.

Oppgave 3 (Anslått tid ca 1 time og 45 minutter)

Solutions AS er et lite selskap. Fra regnskapet for 2008 foreligger følgende tall:

<u>Resultatregnskap</u>	<u>2008</u>
Resultat før skattekostnad	(100 000)
<u>Skattekostnad (inntekt)</u>	<u>28 000</u>
Årsresultat (underskudd)	(72 000)

<u>Balanse</u>	<u>31.12.08</u>	<u>31.12.07</u>
Utsatt skattefordel	28 000	0
Betalbar skatt	0	84 000

Etter at regnskapsforslaget ovenfor er utarbeidet får selskapets ledelse kjennskap til regjeringens tiltaksplan for 2008. Dette innebærer at det skattemessige underskuddet i 2008 kan brukes til å redusere tidligere fastsatt skattemessig overskudd i 2006 og 2007. Selskapet vil i løpet av høsten 2009 få betalt tilbake skatt som er betalt for 2006 og 2007 tilsvarende skatten til det skattemessige underskuddet for 2008.

- a) Forklar hvordan den nye opplysningen om regjeringens tiltakspakke påvirker regnskapet for 2008.

- b) Hva ville svaret i delspørsmål a) blitt dersom selskapet i utgangspunktet hadde valgt å ikke balanseføre den utsatte skattefordelen?

Selskapet hadde 400 enheter av produktet Solitude på lager pr. 30.11.2008 og gjennomsnittlig anskaffelseskost utgjorde kr. 1 000 pr. enhet for denne varen på dette tidspunktet. I løpet av desember 2008 har det skjedd følgende transaksjoner for produktet Solitude:

<i>Transaksjoner</i>		<i>Antall</i>	<i>Pris pr. enhet</i>	<i>Sum</i>
3. desember	Varekjøp	200	985	197 000
10. desember	Varesalg	250	1 750	437 500
17. desember	Varekjøp	350	985	344 750
22. desember	Varesalg	300	1 700	510 000
29. desember	Varekjøp	200	1 020	204 000

Virkelig verdi utgjør kr. 1 700 pr. enhet for produkt Solitude pr. 31.12.2008.

- c) Hva blir balanseført verdi for varelageret pr. 31.12.2008?

Det viser seg at selskapet ved en feil hadde brukt gjennomsnittlig anskaffelseskost pr. 30.11.2008 i stedet for den korrekte lagerverdi 31.12.2008 (beregnet i delspørsmål c) ved utarbeidelsen av regnskapet under a) ovenfor.

- d) Redegjør for hvilke endringer dette medfører for regnskapet for 2008.

Solutions AS inngikk 01.04.2008 en anleggskontrakt og selskapet har ved årets utgang beregnet at det har opptjent kr 500 000 av forventet fortjeneste på kr 1 million.

I februar 2009 oppstod en uforutsett hendelse som medfører at det vil påløpe ytterligere kostnader, noe som gjør at selskapet nå forventer at et samlet tap på kr 400 000 på anleggskontrakten. Kontrakten slutføres i løpet av 2009.

- e) Diskuter problemstillingen med utgangspunkt i både regnskapslovens generelle vurderingsregler, hovedregelen for regnskapsføring av anleggskontrakter og aktuelle regnskapsstandarder.
- f) Angi eventuell påvirkning på regnskapet for 2008 av hendelsen som inntraff i 2009. Begrunn løsningen.
- g) Vil løsningen bli den samme etter internasjonale regnskapsstandarder? Svar kort.

Oppgave 4 (anslått tid: ca. 1 time og 30 minutter)

Selskapet Skrue AS eies av Onkel Skrue som driver virksomhet innenfor bruktmarkedet. Siden Skrue på et meget tidlig tidspunkt forventet en finanskrisen høsten 2008, kjøpte Skrue AS den 01.01.2008 90 % av aksjene i selskapet Brukt & Billig AS (B&B) for 1,5 millioner kroner finansiert fra selskapets omløpsmidler. Bakgrunnen for dette oppkjøpet er at Skrue forventer et sterkt "bruktmarked" som følge av finanskrisen.

Balansene til de to selskapene pr. 31.12.07 (dvs. umiddelbart før oppkjøpet), er følgende:

	Skrue AS	B&B AS
	31.12.2007	31.12.2007
Anleggsmidler	4 800 000	2 000 000
Omløpsmidler	3 200 000	1 200 000
Sum eiendeler	8 000 000	3 200 000
Aksjekapital	2 600 000	1 000 000
Annen egenkapital	800 000	200 000
Gjeld	4 600 000	2 000 000
Sum gjeld og egenkapital	8 000 000	3 200 000

Onkel Skrue har i forbindelse med oppkjøpet identifisert følgende brutto merverdier i B&B:

Anleggsmidler	kr 500 000
Forskning og utvikling (FoU)	kr 200 000
Varelager	kr 100 000

I forbindelse med oppkjøpet, blir daglig leder i B&B sparket. Onkel Skrue ønsker å ansette sin (arbeidsomme) nevø Donald Duck. Det forventes at den "gamle" lederen vil gå til søksmål og Onkel Skrue forventer at erstatningen vil bli kr 400 000. Anta at det er 70 % sannsynlighet for at den "gamle" daglige lederen vil vinne frem med sitt søksmål.

I forbindelse med oppkjøpet ble gjenværende økonomisk levetid for anleggsmidlene vurdert til 5 år. Dette gjelder også FoU (forskning og utvikling). Eventuell goodwill avskrives over 10 år.

- (a) Diskuter med utgangspunkt i relevante bestemmelser hvordan du bør behandle erstatningssøksmålet fra den "gamle" lederen i konsernregnskapet.
- (b) Beregn majoritetens goodwill (ev. negativ goodwill) i forbindelse med oppkjøpet.
- (c) Utarbeid konsernbalansen på oppkjøpstidspunktet 01.01.08.

I begynnelsen av 2008 (anta at dette skjer 1. januar 2008) selger B&B samtlige av sine anleggsmidler til Skrue AS for kr 2 500 000.

I løpet av 2008 selger Skrue AS varer til B&B for 1 million kroner. Anskaffelseskost for disse varene er kr 850 000. Pr 31.12.08 er halvparten av disse varene videresolgt til kunder utenfor konsernet.

Varelageret som inneholdt merverdier på oppkjøpstidspunktet er i sin helhet solgt ut av konsernet pr. 31.12.08.

I løpet av 2008 er den "gamle" lederen tilkjent en erstatning på kr 400 000. Kostnaden er belastet regnskapet til B&B i 2008.

	Skrue AS 2008.	B&B AS 2008.
Salgsinntekter	6 000 000	2 800 000
Gevinst salg AM		500 000
Varekostnader	3 400 000	2 000 000
Andre driftskostnader	1 000 000	900 000
Avskrivninger	560 000	-
Driftsresultat	1 040 000	400 000
Netto finanskostnad	160 000	80 000
Resultat før skattekostnad	880 000	320 000
Skattekostnad	246 400	89 600
Arsresultat	633 600	230 400

	Skrue AS 31.12.2008	B&B 31.12.2008
Anleggsmidler	6 640 000	-
Aksjer i B&B AS	1 500 000	-
Omløpsmidler	740 000	3 520 000
Sum eiendeler	8 880 000	3 520 000

Aksjekapital	2 600 000	1 000 000
Annen egenkapital	1 433 600	430 400
Gjeld	4 600 000	2 000 000
Betalbar skatt	246 400	89 600
Sum gjeld og egenkapital	8 880 000	3 520 000

Aksjene i B&B er vurdert etter kostmetoden i selskapsregnskapet til Skrue AS.

(d) Utarbeid resultat- og balanseoppstilling for konsernet pr. 31.12.08.

Oppgave 5 (anslått tid: ca. 30 minutter)

- (a) Forklar kort hvorfor norske regnskapsregler (norsk god regnskapsskikk) og internasjonale regnskapsregler (IFRS) kan gi ulike løsninger på den samme problemstillingen.
- (b) Forklar kort tre av de viktigste forskjellene mellom norske regnskapsregler (norsk god regnskapsskikk) og internasjonale regnskapsregler (IFRS).